

Utfodring av klövvilt

Att fodra och experimentera med olika foder och metoder är något jag tycker blir allt mer intressant för varje år. Det finns enormt mycket olika teorier om vad som är rätt eller fel. Men alla metoder som fungerar är bra enligt mig. Om de fungerar ser man mycket snart på sina foderplatser. Nedan delger jag mina tankar i ämnet samt berättar hur vi fodrar på egna marken Knösen i Enhörna.

Ingen av oss är någon särskilt entusiastisk vakjägare. Vi håller alla jakten med hund högst. Därför har vi inte dragit särskilda skiljelinjer mellan vad som är foder- respektive vakplats. Något jag tror är viktigt om man vakjagar mycket. Det jag menar är att det ska finnas några platser där man inte jagar, där viltet alltid kan äta i lugn och ro. Detta brukar då kompletteras med vakplatser där man de facto jagar.

Foderval

Jag tycker att allt som är naturligt känns rätt att använda. Med det menar jag att det ska finnas en rimlig tanke att viltet i fråga faktiskt skulle kunna äta det aktuella fodret i naturen. I våra trakter fodrades det tidigare mycket friskt med START och müsli av olika slag. Det hade en enorm dragningskraft och det lades ut tonvis av dessa foder. Tror att det fortfarande är så att överblivet bröd av olika slag är det som är det vanligats förekommande fodret för just vildsvin.

Här en foderplats där det lagts av små söta kakor i massor.

Jag tillåter mig dock att tvivla lite på att vilt ska äta raffinerat socker. Har själv sett otäcka exempel på grisar som har tänderna mer eller mindre uppfrätta.

Den här grisen hade säkerligen en rätt häftig tandvärk

Att däremot lägga ut sockerbeter ser jag inget fel i. Det är en naturlig föda som dessutom är förhållandevis billig. Hos allt hjortvilt avstannar den reella tillväxten av kroppsmassan under den mer näringsfattiga delen av året. Kommer de däremot åt kolhydrater under vintersäsongen, tex genom sockerbeter, avstannar inte tillväxten på samma sätt. Antagligen genom att de inte behöver omvandla proteiner till energi, utan kan använda dessa till uppbyggnad istället.

Här lägger jag av ett lass sockerbeter. Det är inte fel att ha foderplatsen så förlagd att man lätt kan komma åt den då det ska fyllas på.

Annars blir det som när Micke Kvick här får skotta av sockerbeterna. Då blir det med ens mycket jobbigare att sköta fodringen.

Mycket vanligt idag är att man fodrar, framförallt grisar med bröd. Detta är ett lätt överkomligt foder som man oftast kan få gratis mot avhämtning. Men man kan väl även där fråga sig hur naturligt det är med vinerbröd, biskvier och liknande.

Själv baserar jag utfodringen på ensilage samt ärtor som sprids med jämna mellanrum i de automater vi har. Till detta lägger vi ut potatis, sockerbetor, majs och liknade vartefter vi kommer över det.

Ensilaget som används är så kallat helsädesensilage. Det är höstveten eller likvärdigt spannmål som slås i juli och ensileras med ax och allt i balar om ca 400 kg. Ofta sprutar man på melass i samband med balningen vilket ger det en mycket hög smaklighet. Dessutom luktar det starkt över nejderna så viltet har inga problem att finna det. Har nog inte provat något som drar så mycket vilt av alla slag som helsädesensilage.

Då och då lämnar vi någon bal öppnad för att spara till senare. Det händer ibland att vildsvinen öppnar dessa själva genom att sprätta upp plasten.

Ensilage där man tydligt ser att de även gillar att ligga i det. De bäddar små hålor som de ligger i.

Närbild på helsädesensilage, i detta fall på rågvete.

Fodermetoder

Som tidigare skrivits ovan använder vi olika spridare på vår mark. Detta i kombination med någon enstaka så kallad rulltunna. En tunna med lämpligt antal hål i rätt storlek varur fodret läcker ut när den knuffas av grisen. Dessa fungerar endast för vildsvin således.

Rulltunna med ärtor

En annan enklare variant där viltet genom att buffa på pinnen får ut foder

Det finns en uppsjö av olika foderspridare på markanden idag. Allt ifrån någon tusenlapp upp till ca 6000:-. Vi har tre olika av de i mellansegmentet. Vågar påstå att man som vanligt får vad man betalar för. Köper man de större och dyrare får man en klart bättre maskin.

Dessutom behöver man inte vara lika noga med vad för foder man fyller sin maskin med. De tuggar lätt i sig halm, sammanklibbat foder och annat skräp vilket lätt fastnar i de mindre maskinerna. Följden är att den inte sprider något föränn man rensat den. Vitsen är ju att maskinen ska stå och göra jobbet dag ut och in utan större tillsyn. Dessutom får man en helt annan spridningsradie med de större. Det gör att viltet får leta längre och blir kvar på foderplatsen längre.

Viktigt för alla sorter är att de monteras på en ställning som gör att den kommer upp högt och att ställningen inte i för hög grad, genom sin konstruktion, försvårar själva spridningen. Det bästa är om de kan hängas upp mellan två träd eller liknande.

Foderplats där vi försöker erbjuda alla vilt något. Ärtor till grisarna och ensilage till övriga hjortvilt.

I alla fall tror jag det är bra om foderplatsen kan placeras i närheten av skydd för viltet. Det är onekligen intressant att se vilka stenar grisarna får fram när de bökar.

En spridarställning jag såg på Löppsjötorp. Allt är ihopsatt med genomgående vagnsbult. Det gör att den är demonterbar. Om man inte drar bultarna föränn allt satt sig så står den bättre och stadigare på underlaget. Det är ju inte alltid så värst jämt underlag.

Att man sedan använder spridarställningen som stege vid påfyllning är inte heller så dumt.

Det har egentligen inte mycket med utfodring att göra. Men tjärar man några träd så är det alltid uppskattat.

Vi har viss riktad fodring av rådjur. För dessa har jag byggt ett foderbord som monteras på ett träd eller liknande. Eftersom vi har vildsvin på markerna kan vi inte ha foderbord som står på marken eftersom vildsvinen ständigt välter dessa i sin jakt på föda.

Foderbord för framför allt rådjur. Dessa fodrar vi med en blandning av spannmål och Renfor som vi köper in.

